

საქართველოს ეროვნული ბანკი
National Bank of Georgia

ფინანსური და ეკონომიკური წიგნიერება სკოლებში

ტრენინგი მოქალაქეობის მასწავლებლებისთვის

IV დღე

საქართველოს ეროვნული ბანკი

2024

ტრენინგის დღის წესრიგი

3 ოქტომბერი, 16:00-19:00 სთ

საკითხები - IV დღე

- პროფესია და სამსახური
- სახელმწიფო ბიუჯეტი და გადასახადები
- აქტივობა - გადასახადების გამოთვლა
- დაზღვევა
- აქტივობა - დაზღვევის შერჩევა

შესვენება

- შესვენება - 17:15-17:30

როგორ შეაფასებდით გუშინდელ ტრენინგს?

რას ელოდებით დღეს?

საკითხი 7:

პროფესია და სამსახური

თემატური საკვანძო შეკითხვები

- რატომ არსებობს სხვადასხვა პროფესია? რატომ ინაწილებენ ადამიანები შრომას?
- რატომ არის მნიშვნელოვანი, სამსახურის დაწყებისას, შრომითი ხელშეკრულების გაფორმება?

თემატური მკვიდრი წარმოდგენები

- შრომის დანაწილება ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებას უწყობს ხელს; ყველა პროფესია საჭირო და დასაფასებელია;

ქვესაკითხები:

- როგორ უნდა აირჩიოთ პროფესია?
- რა უნდა გაითვალისწინოთ სამსახურის დაწყებამდე?
- შრომითი უფლებები.
- რას ნიშნავს შრომის დანაწილება?

სასწავლო მიზნები:

- მოსწავლეები ეცნობიან შემოსავლის მიღების სხვადასხვა გზას;
- მოსწავლეებმა იციან, რა უნდა გაითვალისწინონ სამსახურის დაწყებამდე;
- მოსწავლეებმა იციან შრომითი უფლებების შესახებ;
- მოსწავლეებს ესმით, რატომ ხდება შრომის დანაწილება.

კომპეტენციებთან მიმართებით არსებული მოლოდინები:

- მოსწავლეებს შეუძლიათ სხვადასხვა პროფესიების შესახებ ინფორმაციის მოძიება;
- მოსწავლეებს შეუძლიათ მომავალი პროფესიის შერჩევისთვის საკუთარი შესაძლებლობების, მოთხოვნილებებისა და საჭიროებების გააზრება

მნიშვნელოვანი ცნებები: პროფესია, სამსახური, კარიერა, სტაჟირება, მოხალისეობა, შრომის დანაწილება

საიდან მოდის ფული?

დაქირავებით
შრომა

აქტივის ფლობა

მეწარმეობა

პროფესია

შეძენილი (დასწავლის შედეგად მიღებული) ცოდნის, უნარების და ჩვევების ერთობლიობა, რომელიც აუცილებელია სპეციფიკური სამუშაოს შესასრულებლად და რომელიც ინდივიდს ათვისებული აქვს.

სამსახური

კონკრეტული მოვალეობა, დავალება ან საქმიანობა, რომელსაც ადამიანი რეგულარულად თავისი დროის, ენერჯისა და უნარების ხარჯზე, ფულის გამომუშავების მიზნით ასრულებს.

კარიერა

სამსახურებრივ, საზოგადოებრივ ასპარეზზე წარმატების მიღწევისაკენ მიმავალი გზა.

რას ურჩევდით მოსწავლეს, რა უნდა
გაითვალისწინოს პროფესიის არჩევისას?

როგორ ავირჩიოთ პროფესია?

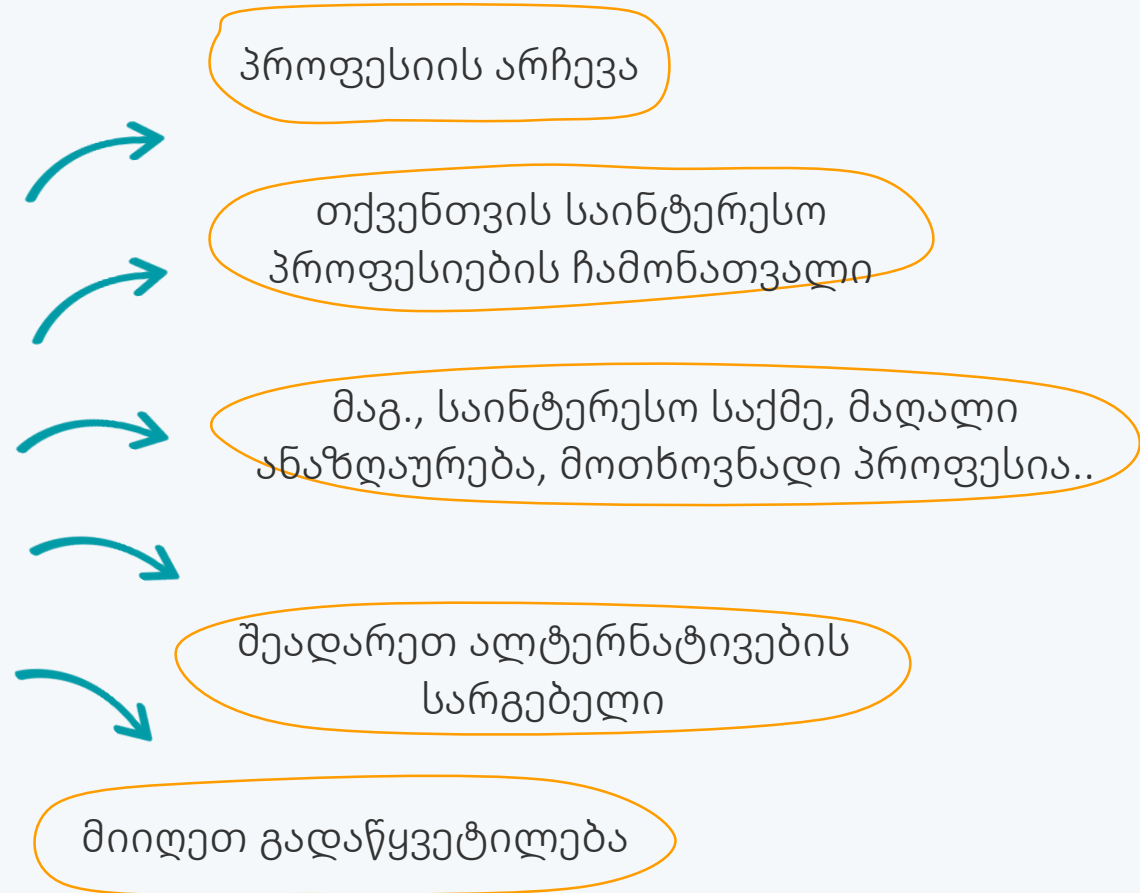
- რისი კეთება მიყვარს?
- რა მაინტერესებს?
- რა გამომდის კარგად?
- რისი ცოდნა და რა უნარებია საჭირო?
- რომელი პროფესიები არის/იქნება მოთხოვნადი?
- რამდენია საშუალო ანაზღაურება?

გადაწყვეტილების მიღების PACED მოდელი

P	პრობლემა (P roblem)
A	ალტერნატივა (A lternative)
C	კრიტერიუმები (C riteria)
E	შეფასება (E valuation)
D	გადაწყვეტილება (D ecision)

სად და რა ინფორმაცია შეიძლება მოვიძიოთ ამა თუ იმ პროფესიის შესახებ?

- **ინფორმაცია ამა თუ იმ პროფესიის შესახებ** - ინტერნეტით, სფეროში დასაქმებული ადამიანებისგან
- **როგორია დასაქმების შესაძლებლობა და ანაზღაურება** - ვაკანსიების საძიებო გვერდები, სტატისტიკური ინფორმაცია
- **რა მოთხოვნები აქვთ დამსაქმებლებს** - მაგ., საბაზისო ცოდნა და უნარები, კომუნიკაბელურობა, გუნდური მუშაობა, ტექნოლოგიების გამოყენება, ვერბალური კომუნიკაციის უნარი, პრობლემების გადაწყვეტა, გამოცდილება და სხვა.

რა უნდა გაითვალისწინოთ სამსახურის დაწყებამდე?

- მოხალისეობა და სტაჟირება
- რეზიუმეს/CV-ის შექმნა
- სამსახურის ძიება
- შერჩევის ეტაპების გავლა

სამსახურის შერჩევის კრიტერიუმები

ორგანიზაციული კულტურა

სამუშაოს მიღმა აქტივობების შესაძლებლობა

სამუშაო ადგილის მდებარეობა

კომპანიის საქმიანობის სფერო

მატერიალური და არამატერიალური სარგებელი

შრომითი ხელშეკრულების გაფორმება

რას ნიშნავს შრომის დანაწილება?

შრომის დანაწილება

პრაქტიკა, როდესაც ადამიანს ეძლევა საშუალება ფოკუსირებული იყოს კონკრეტულ სამუშაოზე.

- ადამიანები მოიხმარენ გაცილებით მრავალფეროვან პროდუქტსა და მომსახურებას, ვიდრე თავად ქმნიან;
- ადამიანები სპეციალიზდებიან კონკრეტულ საქმიანობაზე;
- ადამიანები ერთმანეთში ცვლიან პროდუქტებსა და მომსახურებას;
- იგივე შეიძლება ვთქვათ სახელმწიფოებზეც;
- სპეციალიზაცია არის ვაჭრობის საფუძველი.

აბსოლუტური და შედარებითი უპირატესობა

	ტანსაცმელი	ხორცი
ოჯახი N1	5	10
ოჯახი N2	4	6

- ოჯახი N1 – 1 ერთეული ხორცის წარმოება - 0.5 ერთეული ტანსაცმელი (5:10)
- ოჯახი N2 – 1 ერთეული ხორცის წარმოება - 0.66 ერთეული ტანსაცმელი (4:6)

ჯგუფური აქტივობა

- **ჯგუფი #1:** სამუშაო ფურცელი 1.2 პროფესიების შედარება
- **ჯგუფი #2:** სამუშაო ფურცელი 1.3 როლური თამაში „პიცა მზადაა“
- **ჯგუფი #3:** სამუშაო ფურცელი 1.4 გადაწყვეტილების მიღება
- **ჯგუფი #4:** სამუშაო ფურცელი 1.5 დასაქმებულის უფლებები

ჯგუფური დისკუსია

შეკითხვები

რეკომენდაციები

შესვენება
17:15 – 17:30

ტრენინგი მოქალაქეობის მასწავლებლებისთვის

საკითხი 2:

სახელმწიფო ბიუჯეტი და გადასახადები

თემატური საკვანძო შეკითხვები

- რატომ ვიხდით გადასახადებს? რაში ხარჯავს სახელმწიფო ჩვენ მიერ გადახდილ გადასახადებს?

თემატური მკვიდრი წარმოდგენები

- გადახდილი გადასახადები სახელმწიფო ბიუჯეტში მიდის და მოსახლეობის კეთილდღეობას ხმარდება.

ქვესაკითხები:

- რატომ ვიხდით გადასახადებს?
- რა არის სახელმწიფო ბიუჯეტი?
- რა გადასახადები არსებობს?
- როგორ აისახება გადასახადები პირად ფინანსებზე?

სასწავლო მიზნები:

- მოსწავლეებმა იციან, როგორ დგება სახელმწიფო ბიუჯეტი და როგორ იკვეთება პრიორიტეტები ბიუჯეტის დაგეგმვისას;
- მოსწავლეები ეცნობიან გადასახადის სახეებს;
- მოსწავლეებმა იციან, რა სფეროებში იხარჯება მათ მიერ გადასახადებით გადახდილი თანხა;
- მოსწავლეები აცნობიერებენ, რომ ბიუჯეტი სახელმწიფოსთვის სხვადასხვა ფუნქციის განხორციელების საშუალებაა.

კომპეტენციებთან მიმართებით არსებული მოლოდინები:

- მოსწავლეებს ესმით, რატომ იხდიან მოქალაქეები გადასახადებს;
- მოსწავლეები აცნობიერებენ, რომ ეკონომიკურ ურთიერთობებში ჩართულობით საკუთარი წვლილი შეაქვთ ბიუჯეტის შევსებაში;
- მოსწავლეებმა იციან, რა სხვაობაა დარიცხულ და ხელზე ასაღებ ხელფასს შორის;
- მოსწავლეები აანალიზებენ გადასახადების გავლენას მათ პირად ფინანსებზე.

მნიშვნელოვანი ცნებები: გადასახადი, სახელმწიფო ბიუჯეტი, საშემოსავლო გადასახადი, დარიცხული ხელფასი, ხელზე ასაღები ხელფასი

სახელმწიფო ბიუჯეტი და გადასახადები

სად მიდის ჩემ მიერ გამომუშავებული ფული?

დარიცხული ხელფასი

ხელფასი საშემოსავლო გადასახადის გადახდამდე

ხელზე ასაღები ხელფასი

ხელფასი, რომელიც გრჩებათ გადასახადების გადახდის შემდეგ და რომელიც სრულად თქვენს განკარგულებაშია

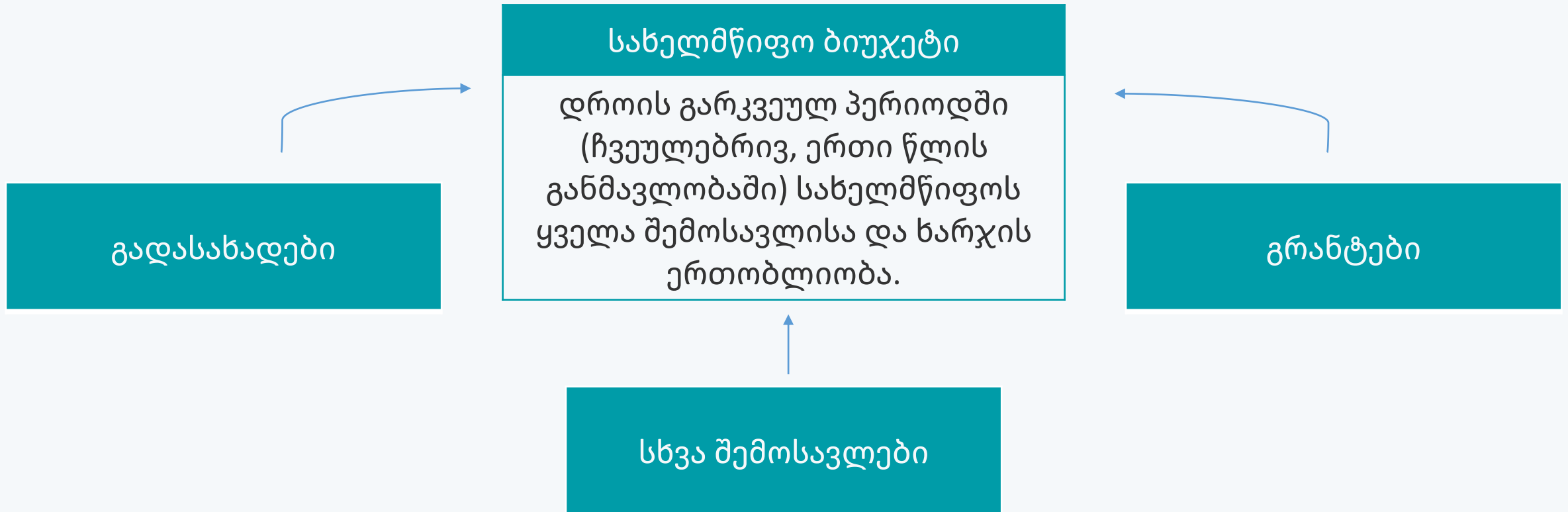
გადასახადი

სავალდებულო, უპირობო ფულადი შენატანი, რომელსაც იხდით გადახდის აუცილებელი, არაეკვივალენტური და უსასყიდლო ხასიათიდან გამომდინარე

სახელმწიფო ბიუჯეტი

სახელმწიფო ბიუჯეტის ფუნქციები:

მთავრობამ აღებული ვალდებულებების შესასრულებლად როგორ, რა სახის და რა მოცულობით მოიძიოს სახსრები

მთავრობამ სხვადასხვა სფერო როგორ, რა მოცულობით დააფინანსოს და განსაზღვროს სახელმწიფო ვალის ლიმიტი

საბიუჯეტო პროცესი:

სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტები

ჯანდაცვა და
სოციალური
უზრუნველყოფა

თავდაცვა და
უსაფრთხოება

ტურიზმი და
ინფრასტრუქტურა

განათლება და
მეცნიერება

საინვესტიციო
გარემოს
გაუმჯობესება

ინსტიტუციონალურ
ი განვითარება

მიგრანტთა
მხარდაჭერა

კულტურა,
რელიგია, სპორტი

ევროატლანტიკურ
სივრცეში
ინტეგრაცია

სოფლის
მეურნეობა

სასამართლო
სისტემა

გარემოს
დაცვა

რა გადასახადები არსებობს?

საერთო-სახელმწიფოებრივი

ადგილობრივი

საშემოსავლო
გადასახადი

მოგების
გადასახადი

ქონების
გადასახადი

ღღგ

იმპორტის
გადასახადი

აქციზი

ჯგუფური აქტივობა

- **ჯგუფი #1:** სამუშაო ფურცელი 2.3. გადასახადების გამოთვლა
- **ჯგუფი #2:** სამუშაო ფურცელი 2.3. გადასახადების გამოთვლა
- **ჯგუფი #3:** სამუშაო ფურცელი 2.4 გადასახადის სახეები
- **ჯგუფი #4:** სამუშაო ფურცელი 2.4 გადასახადის სახეები

სახელმწიფო ბიუჯეტი და გადასახადები

სამუშაო ფურცელი 2.1 მეხსიერების ბარათები

<p>კაფე</p>	<p>მაისური</p>	<p>გზები</p>
<p>უსაფრთხოება</p>	<p>თავდაცვა</p>	<p>მანქანა</p>

ბიზნესი	ბიზნესი	სახელმწიფო
სახელმწიფო	სახელმწიფო	ბიზნესი

<p>საჯარო ბიბლიოთეკა</p>	<p>სადეჭი რეზინი</p>	<p>პარკი</p>
<p>კურიერის მომსახურება</p>	<p>საჯარო სკოლა</p>	<p>ვეტერინარის მომსახურება</p>

სახელმწიფო	ბიზნესი	სახელმწიფო
ბიზნესი	სახელმწიფო	ბიზნესი

სამუშაო ფურცელი 2.2 სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტები

პრიორიტეტები	კრიტერიუმები			

ჯგუფური დისკუსია

შეკითხვები

რეკომენდაციები

საკითხი 4:

დაზღვევა

თემატური საკვანძო შეკითხვები

- როგორ დაგვეხმარება დაზღვევა ფინანსური რისკების თავიდან არიდებაში?

თემატური მკვიდრი წარმოდგენები

- დაზღვევა გვეხმარება ფინანსური რისკების შემცირებაში ან თავიდან არიდებაში.

ქვესაკითხები:

- ყოველდღიურობაში არსებული რისკები.
- როგორ მუშაობს დაზღვევა?
- დაზღვევის ტიპები.
- დაზღვევის ხელშეკრულება.

სასწავლო მიზნები:

- მოსწავლეები შეისწავლიან ყოველდღიურობაში არსებულ რისკებს.
- მოსწავლეებს ესმით, რომ დაზღვევას შეუძლია მათი დახმარება ფინანსური რისკების შემცირებასა ან თავიდან არიდებაში.

კომპეტენციებთან მიმართებით არსებული მოლოდინები:

- მოსწავლეებს შეუძლიათ გაანალიზონ სიცოცხლისთვის საფრთხის შემცველი რისკები და შეაფასონ დაზღვევის მნიშვნელობა;
- მოსწავლეებს შეუძლიათ აღწერონ დაზღვევის ხელშეკრულების მხარეები, მათი უფლებები და პასუხისმგებლობები;
- მოსწავლეები იცნობენ სადაზღვევო პოლისს და შეუძლიათ შეადარონ დაზღვევის შემოთავაზებები;
- მოსწავლეებმა იციან, როგორ იღებენ ადამიანები გადაწყვეტილებებს სადაზღვევო პროდუქტის შეძენასთან დაკავშირებით.

მნიშვნელოვანი ცნებები: დაზღვევა, რისკი, სოლიდარული საზოგადოება, პირადი დაზღვევა, ქონების დაზღვევა, პასუხისმგებლობის დაზღვევა, მზღვეველი, დაზღვეული, დაზღვევის ხელშეკრულება, სადაზღვევო პოლისი, სადაზღვევო პრემია.

ყოველდღიურობაში არსებული რისკები

რისკი

არასასურველ მდგომარეობაში აღმოჩენის შესაძლებლობა

დაბალი რისკები

ფინანსურ შედეგებთან გამკლავება განსაკუთრებული პრობლემების გარეშეა შესაძლებელი

საშუალო - დამაზიანებელი (კრიტიკული რისკები)

რისკების შედეგები დაძლევადია, თუმცა ზიანის დადგომის შემთხვევაში შინამეურნეობის კეთილდღეობა და ფინანსური მდგომარეობა მნიშვნელოვნად უარესდება.

მაღალი - განმანადგურებელი რისკები

ფინანსური ზარალი იმდენად დიდია, რომ შინამეურნეობა ვეღარ უმკლავდება მას.

რაში გვეხმარება დაზღვევა?

დაზღვევა

ფინანსური ინსტრუმენტი იმისათვის, რომ დაგიცვათ თქვენ, თქვენი ოჯახი ან თქვენი ბიზნესი გაუთვალისწინებელი ფინანსური დანახარჯებისაგან.

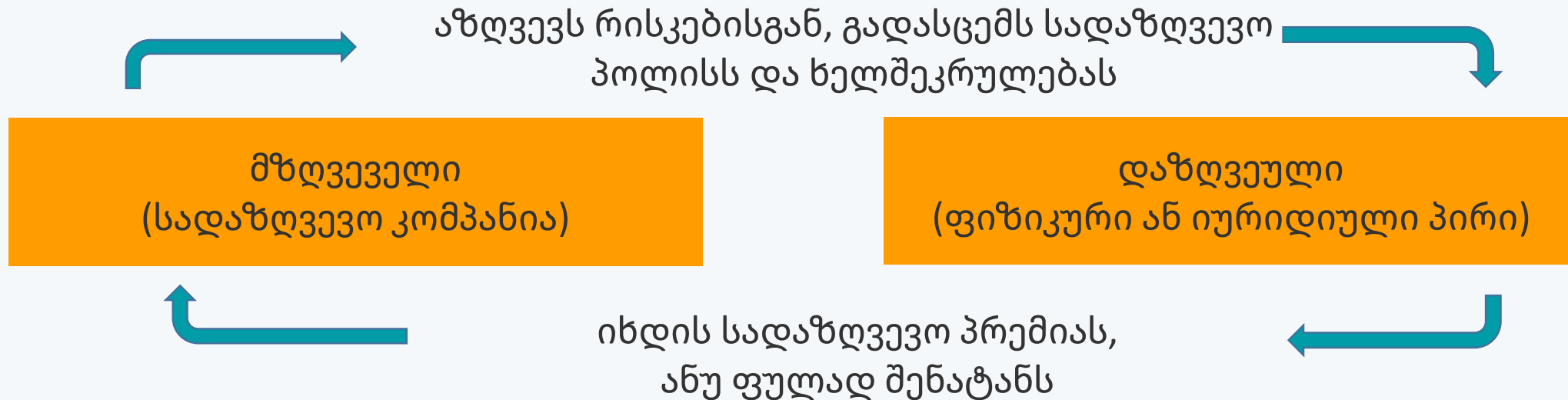
დაზღვევის დახმარებით შესაძლებელია პოტენციური რისკების დადგომის შედეგად წარმოქმნილი ფინანსური ზარალის თავიდან აცილება ან მისი შემცირება.

როგორ მუშაობს დაზღვევა?

დაზღვევა არის შეთანხმება, რომლის თანახმადაც წინასწარ განსაზღვრული თანხის გადახდის სანაცვლოდ, სადაზღვევო ორგანიზაცია აგინაზღაურებთ შესაბამის ზიანს.

დაზღვევის ტიპები

პირადი დაზღვევა

- ჯანმრთელობის დაზღვევა
- სიცოცხლის დაზღვევა
- სამოგზაურო დაზღვევა

ქონების დაზღვევა

- სასოფლო-სამეურნეო დაზღვევა
- ავტომობილის დაზღვევა
- უძრავი და მოძრავი ქონების დაზღვევა

პასუხისმგებლობის დაზღვევა

- პროფესიული პასუხისმგებლობა
- სამოქალაქო პასუხისმგებლობა

დაზღვევის ხელშეკრულება

დამზღვევი

მზღვეველი

დაზღვეული

სადაზღვევო შემთხვევა

სადაზღვევო პოლისი

სადაზღვევო პრემია

დაზღვევის შექენამდე გასათვალისწინებელი

- რისკის დადგომის რა ალბათობა არსებობს?
- დადგომის შემთხვევაში, რისკი რა ზარალს გამოიწვევს?
- რომელი სადაზღვევო კომპანიებია ხელმისაწვდომი?
- რა განსხვავებული სერვისები და სახელშეკრულებო პირობები აქვთ მათ?
- სადაზღვევო პრემიის რეგულარულად გადახდას შეძლებთ?

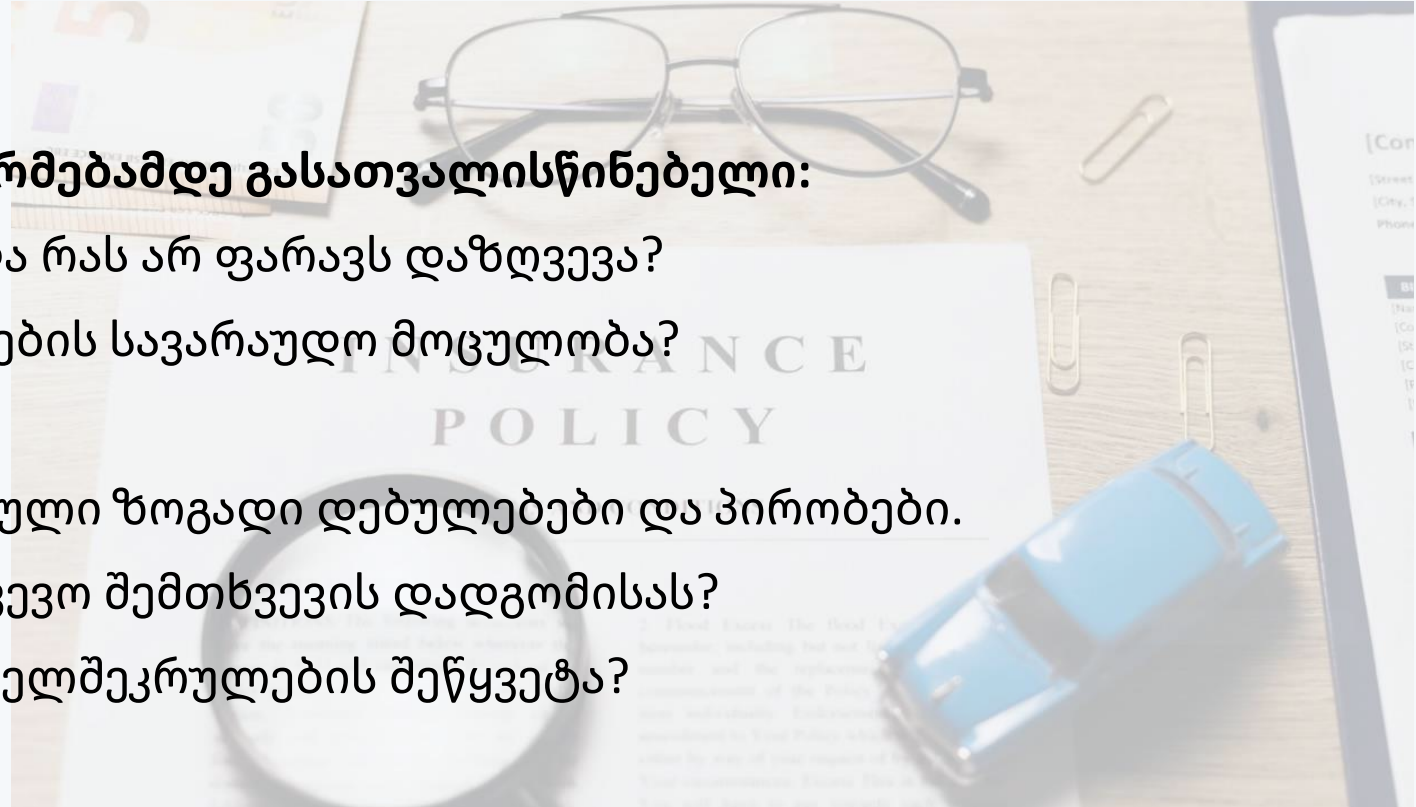

დაზღვევის ხელშეკრულება

დაზღვევის ხელშეკრულების გაფორმებამდე გასათვალისწინებელი:

- რა სადაზღვევო რისკებს ფარავს და რას არ ფარავს დაზღვევა?
- რამდენია სადაზღვევო ანაზღაურების სავარაუდო მოცულობა?
- რამდენია სადაზღვევო პრემია?
- ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ზოგადი დებულებები და პირობები.
- როგორ უნდა იმოქმედოს სადაზღვევო შემთხვევის დადგომისას?
- რა შემთხვევებშია შესაძლებელი ხელშეკრულების შეწყვეტა?

ჯგუფური აქტივობა

- **ჯგუფი #1:** სამუშაო ფურცელი 4.1 ცხოვრებისეული რისკები
- **ჯგუფი #2:** სამუშაო ფურცელი 4.1 ცხოვრებისეული რისკები
- **ჯგუფი #3:** სამუშაო ფურცელი 4.2 დაზღვევის ტიპები
- **ჯგუფი #4:** სამუშაო ფურცელი 4.2 დაზღვევის ტიპები

ჯგუფური დისკუსია

შეკითხვები

რეკომენდაციები

რა იყო თქვენთვის სიახლე?

რა დაგამახსოვრდათ ყველაზე მეტად?

რომელი საკითხი იქნება ყველაზე
საინტერესო ბავშვებისთვის?

საქართველოს ეროვნული ბანკი
National Bank of Georgia

გმადლობთ ყურადღებისთვის!